

Försäkringsförmedlingsmarknadens
Disciplinnämnd

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Departementssekreterare Peter Sjöberg
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Stockholm 2017-08-09

Finansdepartementets promemoria DS 2017/17 – ang. begreppet god försäkringsdistributionsstandard

Försäkringsförmedlingsmarknadens Disciplinnämnd (Disciplinnämnden) är ett till InsureSec AB (InsureSec) knutet, av försäkringsbranschen finansierat, organ. InsureSec är ett institut för självreglering bildat av Svenska försäkringsförmedlares förening (Sfm), och en majoritet av de marknadsledande livförsäkringsbolagen. Nära 2 000 försäkringsförmedlare har ingått individuella avtal med InsureSec och därmed förbundit sig att följa InsureSecs regelverk, däribland god försäkringsförmedlingssed, samt Disciplinnämndens uttalanden och beslut i disciplinärenden.

Många försäkringsföretag vill att endast förmedlare licensierade av InsureSec ska förmedla deras försäkringar. En utslutning av en förmedlare till följd av Disciplinnämndens beslut kan innebära att försäkringsförmedlaren inte får förnya sin ansvarsförsäkring eller teckna en ny ansvarsförsäkring. Den praxis som utvecklas av Disciplinnämnden i disciplinärenden har alltså stor betydelse för såväl förmedlare, försäkringsföretag som kunder till dessa. Härtill kommer att Disciplinnämnden gör vägledande uttalanden, och lämnar förhandsbesked, om tolkning av god försäkringsförmedlingssed.

Disciplinnämnden anser att begreppet ”god försäkringsförmedlingssed”, i det lagstiftningsärende som finansdepartementets promemoria Ds 2017/17 (”Promemorian”) avser, borde ändras till ”god försäkringsdistributionsstandard”, inte till ”god förssäkringsdistributionsstandard”. Grunderna härför är följande.

Disciplinnämnden vill inledningsvis instämma i vad som anförs i Promemorian om att det finns goda skäl att i det nya regelverket avseende försäkringsdistribution bibehålla en flexibilitet i regelverket avseende de grundläggande kraven på försäkringsdistributörers verksamhet. I bifogade brev från Disciplinnämnden till finansdepartementet den 21 december 2016 har Disciplinnämnden framhållit betydelsen av att lagstiftningen kompletteras av god försäkringsförmedlingssed för att bl.a. möjliggöra förändring och anpassning av övergripande normer över tiden och till olika typer av förmedlare.

I Promemorian anges att syftet med förslaget om övergång från *god försäkringsförmedlingssed* till *god försäkringsdistributionsstandard* är att tydliggöra ett krav på att försäkringsdistributörer ska hålla en kvalitativt tillfredsställande standard i sin verksamhet. Disciplinnämnden anser inte att detta syfte uppnås genom förslaget. Enligt Disciplinnämndens mening följer detta nämligen redan av att den sed som förmedlare ska tillämpa, ska vara ”god”. Disciplinnämndens uppfattning är således att kravet på ”en kvalitativt tillfredsställande standard” inte kommer till ”tydligare uttryck” genom den föreslagna ändringen från ”sed” till ”standard”. Tvärtom, medan begreppet god försäkringsförmedlingssed enligt tidigare förarbeten (prop. 2004/05:133) ska spegla såväl utvecklingen i branschen som synen hos branschorgan och berörda myndigheter, och därmed ge utrymme för en medveten kvalitetsutveckling, ska god försäkringsdistributionsstandard enligt Promemorian endast anses föreligga om den står i överensstämmelse med en *faktiskt förekommande praxis* hos en representativ krets av försäkringsdistributörer.

Det föreslagna motivuttalandet i Promemorian om att ”*denna standard ska stå i överensstämmelse med en faktiskt förekommande praxis*”, innebär enligt Disciplinnämndens mening en risk över tid för att en befintlig ordning befästs, som inte uppfyller *önskade* kvalitetskrav eller inte leder till en *önskvärd utveckling* av kvaliteten; I samma stund som någon i sin verksamhet företar sig något nytt, för vilket praxis saknas, kommer denne att bryta mot standardkravet, och detta oavsett om verksamhetsförändringen i övrigt är kvalitativt tillfredsställande eller inte. Enligt Disciplinnämndens uppfattning skulle en sådan ordning vara till nackdel för försäkringstagarna, hämma den fria konkurrensen på marknaden och skada allmänhetens förtroende för försäkringsförmedlingsbranschen.

Regeringen ansåg i prop. 2004/05:133 s.98 f. att en fördel med begreppet god försäkringsförmedlingssed är att det är ”*ett dynamiskt begrepp som ändras över tiden. Dess innebörd får bero av utvecklingen i branschen, branschorganens riktlinjer och rekommendationer till sina medlemmar, överenskommelser mellan branschorgan och berörda myndigheter, allmänna råd från berörda myndigheter samt avgöranden hos Finansinspektionen, domstolar samt organ för utomrättslig tvistlösning.*” Eftersom den föreslagna standarden, till skillnad från den nuvarande seden, måste ”*stå i överensstämmelse med en faktiskt förekommande praxis*”, finns en risk för att det arbete som idag bedrivs i branschorgan såsom Disciplinnämnden, som aktivt verkar för god försäkringsförmedlingssed genom uttalanden, förhandsbesked och ställningstaganden till disciplinfrågor, inte längre kommer att ha den betydelse för normgivningen som det har haft genom kravet på god försäkringsförmedlingssed. Detsamma gäller olika beslut och uttalanden från exempelvis Finansinspektionen. Det är Disciplinnämndens uppfattning att risken därmed är stor att det

syfte som anges i Promemorian inte uppnås, och att kvalitetsnivån i stället kan komma att försämrats jämfört med om det nuvarande kravet på god sed behålls.

I Promemorian anges att ”god försäkringsstandard” har utgjort en förebild för förslaget. Disciplinnämnden vill därför framhålla att införandet av kravet på god försäkringsstandard utgjorde en av flera åtgärder med det övergripande syftet att skapa ”förbättrade incitament för nya aktörer att etablera sig på försäkringsområdet och att utveckla olika slag av försäkringsprodukter” i samband med att den s.k. skälighetsprincipen avskaffades.¹ Kravet på god försäkringsstandard begränsades därför på ett sätt som innebar att det inte skulle hämma en fri produktutveckling. Av förarbetena framgår vidare att önskan om ett ”klarare utrymme för anpassning av verksamhet med internationell anknytning” utgjorde det avgörande skälet för övergången från god försäkringssed till god försäkringsstandard.² Användningen av begreppet ”standard” är därigenom unikt för försäkringsrörelselagen. Det avviker från all annan svensk reglering av motsvarande frågeställningar. Således tillämpar till exempel Bokföringsnämnden *god redovisningssed*, Ekonomistyrningsverket *god internrevisions- och internrevisorssed*, Centrala etikprövningsnämnden och Vetenskapsrådet *god forskningsed*, Aktiemarknadsnämnden *god sed på aktiemarknaden* osv. Disciplinnämnden förmodar att dessa och andra myndigheter och organisationer, anser att kravet på god sed ger ett tydligt uttryck för att de avsedda verksamheterna ska hålla en kvalitativt tillfredsställande standard. Mot denna bakgrund förefaller det även tydligare i förhållande till de försäkringsdistributörer som är försäkringsföretag, att deras förpliktelser som försäkringsdistributörer ska uppfylla god försäkringsdistributions*sed*, inte en *standard* som riskerar att förväxlas med det unika, på andra grunder motiverade, kravet på god försäkringsstandard.

Sammantaget anser Disciplinnämnden att den föreslagna övergången från ”god försäkringsförmedlingssed” till ”god försäkringsdistributionsstandard” inte innebär något ”förtydligande” av kraven på kvalitet och att det dessutom finns en risk för att uttalandet i Promemorian om avsikten med begreppet god försäkringsdistributionsstandard, kan komma att försvåra eller t.o.m. hindra en framtida utveckling av nuvarande praxis till förmån för kunder och marknad. Till undvikande av missförstånd föreslår Disciplinnämnden därför **i första hand** att finansdepartementet avstår från att introducera begreppet god försäkringsdistributionsstandard och istället använder begreppet god försäkringsdistributions*sed*. **I andra hand** föreslår Disciplinnämnden att finansdepartementet i motiven tydligare klarlägger att kravet på överensstämmelse med en faktiskt förekommande praxis inte innebär att god försäkringsdistributionsstandard ska vara ett statiskt begrepp utan fortsatt, såsom regeringen klarlade vid införandet av kravet på god försäkringsförmedlingssed, ”ett dynamiskt begrepp som ändras över tiden” och vars innebörd ”får bero av utvecklingen i branschen, branschorganens riktlinjer och rekommendationer till sina medlemmar, överenskommelser mellan branschorgan och berörda myndigheter, allmänna råd från

¹ Se prop. 1998/99:87 s. 169.

² ”Därmed medges utrymme för svenska bolag att anpassa sin utlandsverksamhet till förhållanden i detta land. Utländska bolags verksamhet kan också uppfylla god försäkringsstandard även om den inte bedrivs här på samma sätt som svenska försäkringsgivare”, prop. 1998/99:87 s. 180.

berörda myndigheter samt avgöranden hos Finansinspektionen, domstolar samt organ för utomrättslig tvistlösning”³.

Vänliga hälsningar,

Försäkringsförmedlingsmarknadens Disciplinnämnd

Per Johan Eckerberg, ordförande

Beslut om avfattningen av detta brev har fattats av ledamöterna Per Johan Eckerberg, Malin Björkmo, Jan-Mikael Bexhed, Fredric Korling, Patric Thomsson och Dan Öwerström.

Bilaga

Brev från Disciplinnämnden till finansdepartementet den 21 december 2016

Kopia till

Finansinspektionen

InsureSec AB

Sfm

Svensk Försäkring

³ Se prop. 2004/05:133 s. 98 f.